

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی لرستان

بیمارستان آموزشی درمانی شهید رحیمی

زردی نوزادی

شناسنامه ی پرورش آموزش

عنوان	زردی نوزادی
تهیه و تنظیم	طیبه چراغیان
سمت	کارشناس پرستاری
تایید کننده و نظارت	کارگروه آموزش به بیمار
سال بازنگری	۱۴۰۵
ناظر کیفی	

دکتر مجید فیروزی

واحد آموزش به بیمار و ارتقاء سلامت همگانی

این توصیه ها را جدی بگیرید:

استفاده از برخی مواد غذایی در این دوران به هیچ عنوان توصیه نمی شود. آب قند، ترنجبین و شیرخشت از جمله مواد غذایی است که نباید والدین از آن استفاده کنند. چون نه تنها زردی نوزاد را برطرف نمی کند بلکه ممکن است باعث ایجاد عفونت در او هم بشود. روش حجامت نیز در حال حاضر رد شده است و جزء روش هایی است که نباید در مورد نوزاد انجام شود. زردی های نوزادی طول کشیده، زردی است که بیشتر از ۲ هفته طول کشیده باشد و باز هم زردی ادامه دار باشد. در این مواقع زردی ناشی از شیرمادر و چند تشخیص افتراقی مهم هم هست که والدین باید دقت کنند. بیماری هایی مانند اختلال تیروئید و عفونت ادرار و بیماری نقص آنزیمی در کبد نیز باید بررسی شوند.

دوره بارداری تأثیری ندارد:

در دوره بارداری راهی برای جلوگیری وجود ندارد اما در صورتی که ناسازگاری خون مادر و جنین مشخص شده باشد آمپول رگام به مادر تزریق می شود تا برای بچه های بعدی مشکلی پیش نیاید. تغذیه مادر هم تأثیری بر زردی نوزاد ندارد و پرهیز غذایی خاصی برای این مشکل وجود ندارد و مادران باید مرتب و طبق نیاز شیرخوار به او شیر بدهند.

شماره تلفن بیمارستان ۰۳۳۳۳۶۱۴۶-۵۰

داخلی بخش NICU: ۲۲۸۳

آموزش همگانی: ۳۳۳۳۸۱۵۶

وب سایت : rahimi.Lums.ac.ir

درمان زردی چیست؟

بسته به شدت زردی و سن نوزاد ممکن است نیاز به بستری باشد. نوزاد که درجه زردی اش از حد استاندارد بالاتر است باید از طریق نور یا به اصطلاح فوتوتراپی درمان شود. بهتر است این نوع درمان در بیمارستان و تحت نظر پزشک انجام شود. در مواردی که زردی تشدید می شود ممکن است نیاز به تعویض خون باشد.

والدین نباید کودکانی را که دچار زردی شده اند خوددرمانی کنند. برخی والدین از نور مهتابی استفاده می کنند در حالی که طیف نوری نور مهتابی با طیف نوری لامپ هایی که در بیمارستان قرار دارد متفاوت است. برای جلوگیری از تعویض خون نوزاد بهتر است والدین زودتر مراجعه کنند و نوزادشان از لحاظ وجود زردی چک شوند.

پیشگیری کنید:

نوزادانی که در روزهای دوم و سوم دچار زردی می شوند و به اصطلاح زردی فیزیولوژیک دارند بهتر است تغذیه مکرر با شیر مادر داشته باشند. هر چه بیشتر شیر مصرف شود درجه زردی کم می شود و در روزهای بعدی کاهش می یابد. برای افرادی که در ۲۴ ساعت اول دچار زردی می شوند باید والدین با مراجعه به پزشک آزمایش های تشخیصی را انجام دهند. در مواردی که زردی به دلیل ناسازگاری گروه خونی مادر و نوزاد اتفاق می افتد فقط تغذیه با شیر مادر زردی را برطرف نمی کند و باید توصیه های پزشک جدی گرفته شود. در صورتی که نوزاد نیاز به بستری داشته باشد بهتر است والدین با پزشک همکاری کنند.

زردی نوزادی

هموگلوبین موجود در گلبول‌های قرمز بدن ما در نهایت تبدیل به رنگدانه زردرنگی به نام بیلی‌روبین می‌شود که کبد مسئول دفع این ماده از طریق صفرا به خارج از بدن است. بالا بودن میزان بیلی‌روبین خون می‌تواند ارثی یا نشانه‌ای از بیماری‌های کبدی باشد. به تدریج و با افزایش بیلی‌روبین مناطق دیگر پوست مانند شکم و اندام‌ها زرد می‌شود. بنابراین تشخیص زردی بر اساس مشاهده زردی در پوست و چشمان نوزاد است. زردی همان‌طور که از نامش پیداست زرد شدن رنگ نوزاد و سفیدی چشم است که علت آن بالا رفتن بیلی‌روبین خون است.

تشخیص چطور انجام می‌شود؟

یکی از راه‌های تشخیص زردی، دیدن رنگ نوزاد است. اما اگر این زردی بیش از حد باشد در این صورت باید آزمایش بیلی‌روبین سرم انجام شود. گاهی اوقات لازم است به جای بیلی‌روبین خون آزمایش‌های دیگر از جمله سازگاری خون مادر و نوزاد، ادرار و آزمایش‌های تکمیلی دیگر که جزو روش‌های تشخیصی است انجام شود.

علت زردی نوزاد چیست؟

زردی فیزیولوژیک نوزادان به علت افزایش بیلی‌روبین غیرمستقیم در خون نوزاد است که در نتیجه افزایش تولید بیلی‌روبین، افزایش توده گلبول قرمز، عمر کوتاه گلبول قرمز و افزایش گردش روده ای - کبدی است. زردی فیزیولوژیک از روز دوم یا سوم زندگی شروع می‌شود و حدوداً روز چهارم و یا پنجم به حداکثر می‌رسد. زردی فیزیولوژیک بسیار شایع و معمولاً بی‌آزار است و همراه با هیچ بیماری‌ای نیست.

* در نوزادان ترم تا دو هفته و در نوزادان نارس حداکثر تا سه هفته ادامه پیدا می‌کند. در نوزادان نارس حداکثر بیلی‌روبین در روز پنجم تولد می‌باشد.

زردی علل زیادی دارد ولی ۴ علت اصلی برای بروز آن وجود دارد.

- * یکی از علل مهم کم کاری آنزیمی در کبد است که می‌تواند همراه با پرخونی نوزاد باشد. این آنزیم گلوکز ۶ فسفات دهیدروژناز است که می‌تواند در کودک ایجاد زردی کند.
- * یکی دیگر از علل ناسازگاری گروه خونی مادر و نوزاد است، به عنوان مثال مادر گروه خونی O دارد اما نوزاد گروه خونی B یا A دارد. نوزادانی که گروه خونی‌شان منفی است ولی گروه خونی یا RH مثبت دارند هم دچار چنین مشکلی می‌شوند.
- * عفونت‌های نوزادی نیز یکی دیگر از علل ایجاد زردی در نوزاد است.
- * اما یکی از مهم‌ترین علل زردی نوزاد که باید حتماً مورد بررسی قرار بگیرد اختلال تیروئید است.
- * زردی نوزادان در اغلب موارد قابل درمان است اما در موارد شدید در صورتی که درمان نشود می‌تواند بسیار خطرناک باشد.

زردی چه زمانی بروز می‌کند؟

- زردی در سه زمان رخ می‌دهد؛
- * ممکن است زردی در روز دوم تولد بروز کند که به آن زردی فیزیولوژیک گفته می‌شود که یک نوع زردی طبیعی است و معمولاً در روز چهارم به اوج خود می‌رسد و بین روزهای پنجم تا هفتم هم کمتر می‌شود.
 - * نوع دیگر زردی وجود دارد که ۲ درصد از نوزادان را درگیر می‌کند که بعد از ۷ روز بروز می‌کند. زردی که بعد از هفته

اول بروز می‌کند در هفته‌های دوم و سوم به حداکثر خودش می‌رسد که به آن زردی ناشی از شیرمادر گفته می‌شود. در این موارد به هیچ عنوان توصیه نمی‌شود که مادر از دادن شیر به نوزاد خودداری کند در عوض می‌تواند دفعات شیردهی را کم کند. کار دیگری که می‌توان انجام داد این است که یکی دو وعده به جای شیرمادر به او شیر خشک داده شود که زردی ناشی از شیر مادر کنترل شود.

* نوع دیگری از زردی‌ها انواعی هستند که درست هنگام تولد بروز می‌کند یعنی نوزاد به محض متولد شدن دچار زردی است. این نوع از زردی‌ها بسیار مهم هستند و زردی‌های نیازمند بستری به حساب می‌آیند. این نوع زردی می‌تواند ناسازگاری گروه خونی مادر و نوزاد یا عفونت‌های نوزادی باشد.

علائم زردی کدام است؟

بیشتر سیر حرکت زردی در نوزادان از بالا به پایین است یعنی ابتدا صورت و چشم نوزاد دچار زردی می‌شود و بعداً به سمت پایین کشیده می‌شود و پوست قفسه سینه، شکم و اندام‌ها کشیده می‌شود که اصطلاحاً به آن سردمی می‌گویند. نکته مهم آن است که والدین اگر به علائم نوزاد در بدو تولد به ویژه ۷۲ ساعت اول تولد دقت نکنند ممکن است زردی نوزاد افزایش پیدا کند و موجب آسیب‌های مغزی شود. علائم این آسیب‌ها در آینده برای کودک خطرناک است. علائم هشدار دهنده در این مورد کاهش فعالیت نوزاد، خواب‌آلودگی، بی‌قراری، بی‌اشتهایی، گریه‌های جیغ مانند و تشنج و عقب افتادگی ذهنی و کاهش شنوایی است بنابراین توصیه می‌شود والدین زردی نوزاد را جدی بگیرند و حتماً در ۷۲ ساعت اول بعد از تولد برای بررسی وجود زردی مراجعه داشته باشند.